

Podniky se zaměřením na chov skotu

Každoročně realizuje Kontaktní pracoviště FADN (Farm Accountancy Data Network) spadající pod Ústav zemědělské ekonomiky a informací (resortní organizace Ministerstva zemědělství) výběrové šetření ekonomiky zemědělských podniků, jehož výsledky jsou reprezentativní v rámci České republiky, výrobního zaměření i ekonomické velikosti. Podle údajů z výběrového šetření 2017 produkce živočišné výroby (ŽV) u podniků specializovaných na chov skotu meziročně vzrostla.

Podniky výrobního zaměření (VZ) chov skotu, ovcí, koz a ostatních zvířat zkrmujičích objemnou píci (dále chov skotu) reprezentují v síti FADN podle závěrů Strukturačního šetření celkem 4211 subjektů, což činí toto VZ druhým nejpočetnějším VZ s podílem na celkovém počtu dobytých jednotek (DJ) v ČR ve výši 16,5 %. V šetření FADN bylo v roce 2017 celkem 238 podniků, z toho 49 podniků právnických osob (PPO) a 189 podniků fyzických osob (PFO). Průměrná výměra zemědělské půdy za rok 2017 je u podniků právnických osob tohoto výrobního zaměření ve výši 574,7 hektaru. Podniky fyzických osob hospodařily na průměrné výměře výrazně menší, a to 76 hektarech.

Celková produkce VZ chov skotu v roce 2017 mírně vzrostla a dosáhla hodnoty 13 424 korun na hektar (Kč/ha). Největší podíl na celkové produkci uvedeného výrobního zaměření tvoří živočišná výroba (49,3 %). Živočišná výroba představuje konkrétně 6622 Kč/ha (meziročně vzrostla o 4,5 %). Produkce rostlinné výroby (RV) se na celkové produkci VZ podílí 33,5 %.

Ostatní zemědělská produkce tvoří 17,1 % z celkové zemědělské produkce.

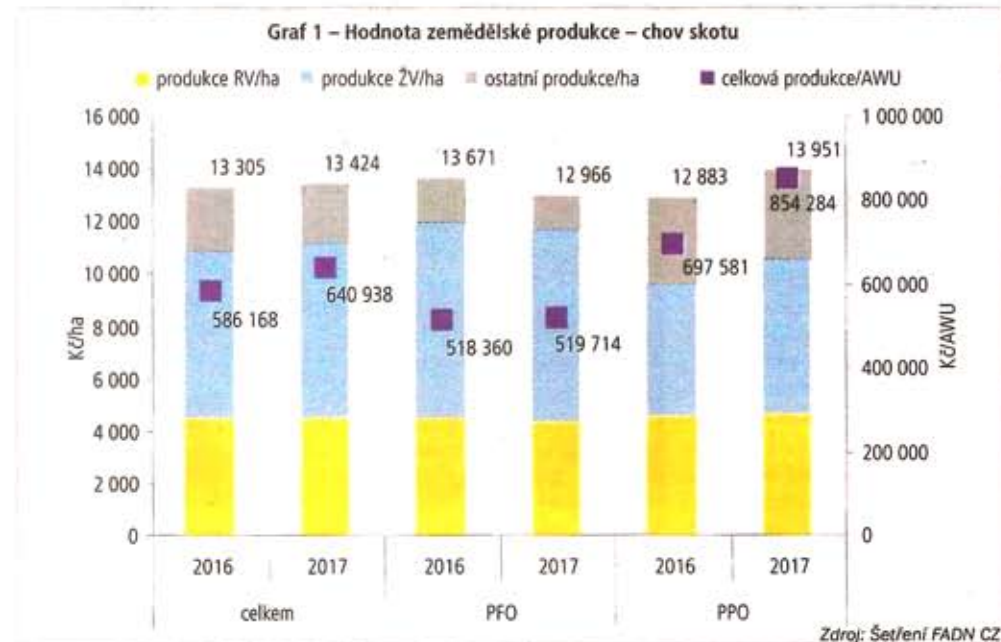
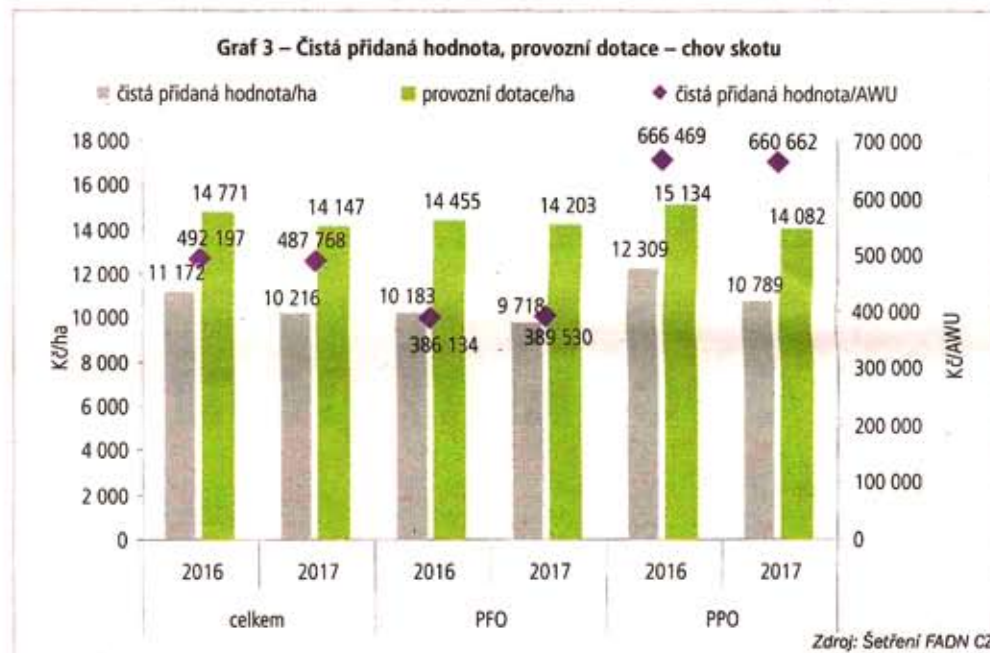
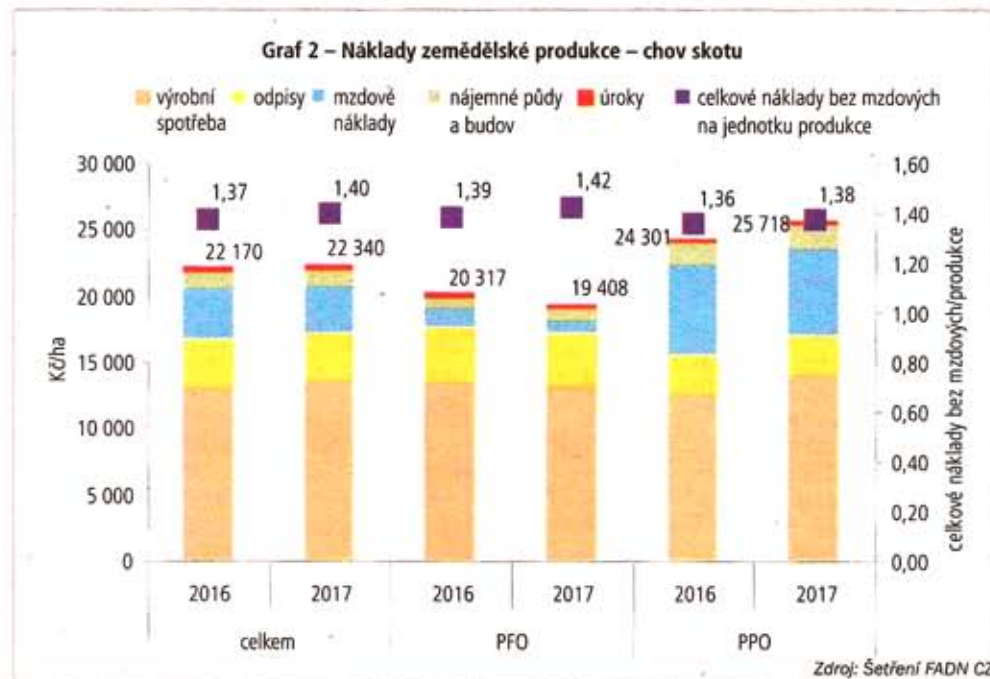
Výrobní zaměření chov skotu je charakteristické nižší intenzitou produkce. Nejvýznamnějším pro-

duktem tohoto VZ je hovězí a telecí maso s podílem 72,7 % na celkové produkci ŽV. Dalšími významnými komoditami jsou kravské mléko a mléčné výrobky (11,2 % produkce ŽV) a také kozi a ovčí mléko a mléčné výrobky (7,8 % produkce ŽV). Meziročně v porovnání s rokem 2016 došlo u jatečného skotu ke zvýšení produkce hovězího a telecího masa jak u podniků právnických osob (o 6,4 %), tak i u podniků fyzických osob (o 6,7 %). Nejvýznamnější podíl na produkci RV má zejména výroba krmiv, která se většinou spotřebovává přímo v podnicích, to znamená krmné plodiny a pícniny. Krmné plodiny tvoří 77,6 % celkové produkce RV uvedeného výrobního zaměření. Hodnota celkové produkce za rok 2017 ve vyjádření na roční pracovní jednotku AWU proti předchozímu roku vzrostla o 9,3 % na 641 tisíc korun na AWU (Kč/AWU). Vyšší hodnoty, konkrétně 854 tisíc Kč/AWU, dosahují podniky právnických osob, u kterých se produkce na pracovníka meziročně zvýšila o 22,5 %. U podniků fyzických osob produkce na pracovníka dosáhla hodnoty 520 tisíc Kč/AWU.

V případě výrobního zaměření chov skotu došlo v roce 2017 k mírnému meziročnímu zvýšení celkových nákladů přepočtených na hektar plochy zemědělské

půdy. Hodnota celkových nákladů vzrostla u PPO o 5,8 % na 25 718 Kč/ha a u PFO poklesla o 4,5 % na 19 408 Kč/ha. Vývoj tohoto ukazatele byl ovlivněn zejména nárůstem přímých nákladů u podniků právnických osob o 15 %. Na tom se podílelo zvýšení hodnoty nákladů na nakupovaná krmiva o 26,2 % a nákladů na nakupovaná hnojiva o 24,6 % u PPO. Rozhodující část celkových nákladů (61 %) představuje výrobní spotřeba tvořená přímými a ostatními věcnými náklady. V roce 2017 došlo ke zvýšení hodnoty výrobní spotřeby u PPO o 11,6 %. U PFO byl zaznamenán pokles, a to o 2,3 %. Nejvýznamnější položkou přímých nákladů tvoří náklady na vlastní krmiva (49,9 % přímých nákladů). Mzdové náklady na hektar se ve srovnání s rokem 2016 snížily o 9,3 %, zejména vlivem úbytku podílu placených pracovníků. Naopak meziročně došlo k nárůstu mzdových nákladů přepočtených na AWU o 7,7 % na 386 tisíc Kč/AWU na placeného pracovníka, což bylo způsobeno nárůstem mzdových nákladů PPO o 8,1 % na 402 tis. Kč/AWU placeného pracovníka.

Výrobní zaměření chov skotu je v rámci zemědělství ČR vzhledem k vyšší plateb na LFA a environmentálních dotací jedním z výrobních zaměření s nejvyšším objemem čerpaných podpor. Ve

srovnání s předchozím rokem došlo v roce 2017 k celkovému poklesu provozních dotací a podpor vztahených na hektar zemědělské půdy o 4,2 % na hodnotu 14 147 Kč/ha. U PPO došlo ke snížení o sedm procent na 14 082 Kč/ha, u PFO byl zaznamenán rovněž pokles hodnoty provozních dotací, a to o 1,7 % na 14 203 Kč/ha. Jedním z klíčových ukazatelů ekonomické efektivity podniků je čistá přidaná hodnota (ČPH).

Výrobní spotřeba a odpisy zde převyšují dosaženou hodnotu produkce. Proto je u výrobního zaměření chov skotu ČPH tvořena z provozních dotací a podpor. U podniků výrobního zaměření chov skotu došlo meziročně celkově k poklesu ČPH o 8,6 % na 10 216 Kč/ha, zejména vlivem poklesu provozních dotací. Dlouhodobá vysoká úroveň čerpaných podpor sledovaného výrobního zaměření má vliv na ziskovost

u PPO, zatímco PFO (zejména menší ekonomické velikosti) jsou na hranici rentability. Význam tohoto výrobního zaměření však spočívá také v mimoprodukčních funkcích zemědělství, zejména u ekologických podniků.

Ing. Monika Hlaváčová
Ing. Jarmil Mičák,
Kontaktní pracoviště FADN,
Ústav zemědělské ekonomiky
a informací